

Editorial

Susținătorii libertății de exprimare din întreaga lume au fost tulburați de adoptarea, la 28 martie 2008, de Consiliul pentru Drepturile Omului al ONU, a unui amendament la rezoluția de reînnoire a mandatului Raportorului Special pentru Libertatea de Exprimare. Acesta capătă sarcina să informeze „cu privire la cazurile în care abuzarea dreptului la libertatea de exprimare constituie un act de discriminare rasială sau religioasă”. Pentru prima oară de la înființarea instituțiilor ONU însărcinate să vegheze asupra drepturilor ființei umane, o libertate fundamentală a fost restrânsă pe motivul reacțiilor violente pe care unele comunități religioase le-ar avea față de exercițiul acesteia. Este o victorie împotriva libertății de exprimare pe care pot să și-o sărbătorească țările islamice, inițiatoare ale propunerii.

Tema a revenit în dezbaterile ONU și la una dintre reuniuni a fost semnalată susținerea pozițiilor islamice chiar de către un diplomat român. Conform datelor din presă, în cadrul forumului din 19 iunie 2008, diplomatul Daru Romulus Costea a cerut organizațiilor neguvernamentale prezente, urmând exemplul Egiptului, să nu facă referiri, în timpul dezbaterilor, la *sharia*. Criticile la legea islamică care atentează la siguranța și demnitatea homosexualilor ori a femeilor ar fi inoportune, întrucât „ar răspândi ura la adresa unor state membre ale Consiliului”. Se pune întrebaarea dacă aceasta este și opinia Ministerului de Externe de la București. E adevărat, având în vedere atitudinea Guvernului în momentul adoptării art. 13 alin. (2) din Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor, conform căreia „În România sunt interzise orice forme, mijloace, acte sau acțiuni de defăimare... religioasă, precum și ofensa publică adusă simbolurilor religioase”, că un răspuns afirmativ nu ar fi surprinzător. După cum știm, alineatul a fost promovat de către Cultul musulman din România, dar a avut cea mai fermă și eficace susținere din partea Bisericii Ortodoxe Române. Tot BOR a protestat acasă, public, împotriva publicării „Versetelor satanice” ale lui Salman Rushdie. Vechea teză conform căreia politica externă nu reprezintă altceva decât politica internă îndeplinită cu alte mijloace, împreună cu presiunea religioasă din ce în ce mai riguroasă asupra autorităților de la București, Atena sau Moscova, împing lucrurile spre o coaliție diplomatică islamo-ortodoxă.

Considerând amendamentul adoptat de Consiliul pentru Drepturile Omului al ONU, un moment important în istoria domeniului pe care îl slujește (și) *NRDO*, am tradus câteva proteste față de ce s-a întâmplat în martie: ale Uniunii Internaționale pentru Umanism și Etică, Asociației Mondiale a Ziarelor și, semnificativ, a 40 de organizații ale societății civile, multe din țări islamice.

Câteva note pe marginea hotărârilor Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării publicate în acest număr. *Nouă Revistă a Drepturilor Omului* obișnuiește să aleagă, pentru prezentarea în fața cititorilor, hotărârile care identifică cazuri de discriminare. Uneori însă, situațiile care nu primesc calificativul discriminării sunt de asemenea notabile. Ar fi de avut în vedere, astfel, invocarea aparte-

nenței de gen pentru o candidată care a pierdut concursul de acordare a titlului de profesor universitar în domeniul geografie, geologie și științele mediului în favoarea unui bărbat. Indiferent cât de onest sau nu a fost concursul pe care petenta îl reclama, apare limpede faptul că apartenența de gen nu conta în acel caz. Adresarea de către petentă la CNCĐ – și nu, eventual, comisiilor de specialitate privind eventuala lipsă de deontologie profesională – pare a fi fost mai curând un abuz al procedurilor de combatere a discriminare.

De notat că uneori CNCĐ ajunge să hotărască în chestiuni foarte generale ale societății democratice, chiar dacă situațiile asupra cărora se pronunță dau impresia, la prima vedere, unor chestiuni minore. Ce s-ar fi întâmplat dacă în cazul impozitării diferențiate a mașinilor de capacitate cilindrică mare, Colegiul ar fi decis că este vorba despre o discriminare? Principiul impozitării diferențiate este central în societățile moderne, bazate pe principiul solidarității, și aplicat într-un număr considerabil de politici publice. O astfel de măsură ar fi fost probabil cenzurată în justiție. Rămâne însă de reținut miza majoră a unei astfel de decizii care se ascunde printre acte, să le zicem, în context, „mărunte”, de discriminare.

În sfârșit, alte situații precum supunerea elevilor de la școli de muzică la teste naționale ce nu țin cont de specificul acestor elevi, marchează introducerea Colegiului CNCĐ în chestiuni de subtilitate profesională. Prin intervenția sa, Consiliul pune instituțiile de specialitate să adâncească temele cu care se confruntă.

Replica dată profesorului Hart de către Lon L. Fuller, în comentariul său faimos „Pozitivism și fidelitate față de drept”, publicată în anul 1958, este un frumos exemplu a ceea ce înseamnă o divergență de opinii purtată în numele unei comune solidarități disciplinare. Se potrivește cu faptul că în acest număr apare și o controversă academică autohtonă, tot o replică, comentariile universitarului timișorean Valentin Constantin la articolul publicat de profesorul Corneliu-Liviu Popescu în fascicolul precedent al revistei.

La amplul studiu, sistematic, pe care profesorul Dan Claudiu Dănișor îl face reglementării constituționale a restrângerii exercițiului unor drepturi sau unor libertăți se adaugă două texte ce pun în discuție consecințele manifestărilor religioase asupra unor drepturi și libertăți fundamentale.

Cauzele prezentate în acest număr al *NRDO* de către Diana Olar privesc încălcări ale libertății de exprimare.